

VII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1913. 14. szám.

Budapest, április 6.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség es kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Württemberg csendőrtestülete.

Ismerteti: B. L.

Történeti visszapillantás.

Az ezernyolczszázad évek elején a közbiztonsági állapotok annyira rosszabbodtak az országban, hogy Frigyes király 1807-ben egy oly testület szervezését határozta el, a mely hivatalosan leendő a mindjobban lazuló közbiztonsági viszonyokat megjavítani s a csavargók, koldusok, rablók, betörők és egyéb gonosztevők seregét kiirtani. Így keletkezett az országos lovastestület (*Landreitercorps*).

A lovastestület feladata volt az összes fő- és mellékutakat végigportyázni, a vándornép útszéli menedékhelyeit és szállóit, magánosan álló házakat megfigyelni, átkutatni, gyanusnak talált egyéneket feltartóztatni s a legközelebbi hatóságoknak átadni.

E mellett a közbátorságra hátrányos és a törvénybe ütköző jelenségeket figyelemmel kísérni s észleleteikről a hatóságoknak jelentést tenni tartoztak.

Végül kötelességük volt a postakocsikat kísérni s a rájuk bízott személyek és tárgyak biztonságáért felelősséget vállalni.

1807. évi december hó 1-ére összetoborzódott a testület személyzete Beulwitz őrnagy parancsnoksága alatt Hohenheim városban; az akkori állomány 3 tiszt, 1 szállásmester, 8 altiszt, 130 legény és 138 lóból állott, a mely ugyanazon hó közepéig az eredeti élelmezési állományra, nevezetesen 3 tiszt, 1 szállásmester, 12 altiszt, 200 legény és 212 lóra emelkedett.

A lovasok ugyanazon év december havának végével rendeltetési állomásukra indultak, úgy hogy Württembergben a lovastestület legényei 1808 január hó 1-én a mindegyiküknek kiutalt nyomtatott szolgálati utasítás alapján és szerint kezdték meg közbiztonsági szolgálataikat.

A testület egyenruhája ez volt: frakkalaku, egysoros kék kabát, gallériján és ujján fekete hajtóka, vállain fekete vállszalag volt; további öltözet: fehér mellény, fehér lovaglónadrág, magas szárú lovaglósizma, felkötő sarkantyúkkal; kalap, rajta sárga-fekete kokárda, kék köpönyeg.

Fegyverzetük: lovaskard, karabély, két pisztoly és két tölténytáskából állott; ezeket a mellen keresztvevő fehér bőrszalagon hordták.

Igazságügyi, szervezési, kiegészítési, élelmezési tekintetben a lovastestület a katonai hatóságokhoz tartozott.

A közbiztonsági szolgálat ellátása tekintetében a lovas azon kerületi kapitány alá tartozott, a kinek körletében tartózkodott. A kerületi kapitány jelölte ki a lovaslegény állomáshelyét s azt a körletet, a melyet ennek bizonyos időközökben be kellett lovagolni.

1809-ben a testület — a mely már akkor az országos dragonyos-testület (*Landdragonercorps*) nevet viselte — lényeges állományváltoztatáson ment át, a mennyiben a lovas-legénység egy része gyalogosított; a gyalogosokat «*Landfüsilier*»-ek (országos lövészek) nek nevezték. Ugyanazon év nyarán a testület új szolgálati utasítással lett ellátva.

1811-ben a király a testület teljes átalakítását rendelte el. A tisztek s a legénység zöme elbocsáttattak. Az új tisztikar és legénység — a mely Stuttgartban toborzódott — kizárólag a hadseregből egészítődött ki. Az állomány: a parancsnok (törzstiszt), 8 tiszt (hadnagy), 1 lovas őrmester, 1 lovas szállásmester, 12 lovas tizedes, 140 lovas legényből, 2 gyalog-őrmester, 1 gyalogszállásmester, 12 gyalog tizedes és 200 gyalogból állott. A testület ekkor a «*királyi csendőrség*» elnevezést nyerte.

A gyalogcsendőrök rövid karabélyt kaptak, mivel a hosszú katonapuskák, különösen postafedezeteknél — a mely szolgálatot kizárólag a gyalogcsendőrök látták el — nehezen kezelhetőeknek és otrombáknak bizonyultak.

Az 1816 október 30-án bekövetkezett trónváltozásakor (Frigyes után I. Vilmos következett) úgy a hadsereg, mint a csendőrség új egyenruhát kapott. Ez egy majdnem térdig érő, sötétkék kabátból, hosszú sötétkék nadrágból és posztócsákóból állt. A kabát, gallér és ujj hajtókája fekete posztó, a vállbojtok (epoulette) aljzata szintén fekete posztóval szegett; a kabát hátsó, alsó részén a dolmányéhoz hasonló lebbeny volt. E mellett szolgálatban egy kurtább kabát volt használatban. A lovascsendőrök a bal válltól a jobb csipőig húzott fehér bőrszalagot (bandelier) viseltek, míg a gyalog-

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült ósasz vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyzék minden hangszertől külön küldetik. ☞ Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. ☞

STOWASSER JÁNOS

osztári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

csendőrök megtartották az előbbi (mindkét vállon keresztetű szíjjazatot).

1818-ban a tartományi kormányzóságok megszüntetettek, helyettük az ország négy kerületre osztották be a csendőrség ezen főhivatalok alá rendeltetett; 1819-ben bekövetkezett az országnak beosztása és szervezése a ma is fennálló rendszerre, a mely szerint az ország közigazgatási szempontból Stuttgart fő- és szék- városból és 63 főbivatalból (Oberamt) áll.

Szolgálatát illetőleg a csendőrtestület kizárólag a belügyminiszternek tartozott felelősséggel; szolgálati mulasztásokat a katonai, egyéb mulasztásokat a polgári bíróság bírálta el és torolta meg.

Az uralkodó 1822-ben a testület rendfokozatát egygel emelte; így nem volt többé közlegény-csendőr.

Károly királynak 1864-ben történt trónrajutásakor a csendőrség új egyenruhát kapott, és pedig sötétkék szolgálati posztósapka, világoskék szalaggal, szegélylyel és lószőrbokrétával, a táborig sapka hasonló posztóból készült, világoskék szegélylyel; a sötétkék posztókabát a hajtókák világoskékek; a galléron az őrsparancsnok egy szélesebb, helyette egy keskenyebb ezüsből szőtt paszománkát viselt; a bal mellén egy ezüstözött horgot viselt, amelyet egy a mellen átfutó világoskék zsinór tartott; az öltözetet sötétszürke nadrág — világoskék szegélylyel — egészítette ki.

1872-ben az öltözet a porosz minta után készült, azzal a különbséggel, hogy a kabát kétsoros volt. Az öltözet: sárgaveretes galogsági sisak (amelyre diszkivonuláskor fekete lószőrbokrétát tűztek), sötétkék sapka buzavirág-szinű szalaggal, sötétzöld kabát buzavirág-szinű hajtókákkal, sötétzöld vállszalag, rajta piros posztóból a járás száma; a tisztek a gallér és ujjhajtókán arany-, a legénység sárga vászonból szőtt paszománt viselt; rendfokozati jelek hasonló a hadsereg rendfokozati jeleivel; a tisztek vállrojtot viseltek; sötétszürke nadrág vörös szegélylyel, fekete köpeny egészítette ki az öltözetet; a tisztek a kabát felül még egy felöltőt is viseltek; a lő- és szálfegyverek megmaradtak. Az őrsparancsnok ezenfelül egy törkardot is kapott, a melyen ezüst bojt volt; a vállszalagon az őrsparancsnok ezüsből szőtt kettős, a helyettes egyes paszománt viselt.

1878-ban rendszeresített az aczélszürke nyári nadrág, 1893-ban a most is meglévő egysoros kabát, 1895-ben a szürke köpeny, 1900-ban egy hasonló színű nyári köpeny s 1902-ben a szürke posztóból készült táborig litewka.

Az a csendőr, aki a testületben 18 éven át szolgált, jogosult az ezüst kardbojtot viselni.

Szervezés, állomány, kiegészítés.

Elnevezése: *württembergi királyi országos csendőrtestület (Königlich württembergisches Landjägercorps).*

Országos rendőrségi jellegű s hivatása az állami és községi hatóságokat a közbiztonság fenntartása érdeké-

ben kifejtett tevékenységükben a kiadott szabályok és rendeletek alapján támogatni.

Közbiztonsági és gazdaságkezelési tekintetben — mint mint már említettem — a belügyminiszter alá tartozik, belső szervezése azonban katonai. Az 1906. évi rendszeresített állomány: 1 parancsnok (törzstiszt), 3 járásparancsnok (főiszt), 65 (32 első, 33 második osztályu) őrsparancsnok, 527 (263 első és 264 második osztályu) csendőr és 6 szállásmesterből (fourir) állott. Ugyanakkor az országban 65 fő- és 348 mellékállomás működött (az állomás megfelel az őrsnek).

A csendőrtestület több járásra tagozódik; a járás megfelel az osztrák csendőrségi osztályparancsnokságnak, a mi viszonyainkat tekintve a járás a mi szárny- és szakasparancsnokságunk közé volna sorolható. A járáson belül a csendőrök *állomásokra* vannak beosztva, amelyeket az állomásparancsnokok (a mi járásparancsnokunknak felel meg) vezetnek; minden főbivatal (Oberamt) székhelyén kell csendőrállomásparancsnokságnak is lenni.

Az állomásparancsnokság állományába tartozó csendőrök egy része az állomásparancsnokság székhelyén, másik része pedig a mellékállomásokon teljesít szolgálatot; az állomások székhelyeit a belügyminiszter állapítja meg. A csendőrtestület tisztikara a württembergi hadtest tisztjeivel egyenrangú.

Szolgálati ügyekben a testület parancsnoka a belügyminisztériumnak van alárendelve; a járásparancsnokok pedig ily ügyekben a testület parancsnokán kívül még az illetékes hatóság főnökének is alá vannak rendelve.

A testület legénységét a XIII. (württembergi) hadtest *altiszteiből válogatja* ki a parancsnok. Felvételi feltétel: legalább hat évi csapatheli tényleges szolgálati idő; ebből legalább három évet az altiszti rendfokozatban kellett az illetőnek kifogástalanul tölteni. A szolgálati kötelezettség a próbaidő betudásával két év.

Az átvett egyén hat hó tartamára egyelőre ideiglenesen vétetik át; ezen idő alatt az illető, ha a követelményeknek nem felel meg, minden további indokolás nélkül elbocsátható.

A végleges átvétel alapját egy, a testület parancsnoka és a csendőr közötti szolgálati egyezség (kapituláció) képezi, amely rendszerint két évre köttetik s a mely megújítható. Oly csendőrök, kiknek szolgálati ideje — a csapatheli szolgálati idő beszámításával — a tizenkét esztendőt meghaladta, nem kötnek többé egyezséget; az ily csendőrök batározatlan időre önként továbbszolgálóknak tekintetnek.

Az állomásparancsnokokat, úgyszintén azok helyetteseit, az úgynevezett főcsendőrt (Oberlandjäger) a parancsnok nevezi ki a csendőrök állományából. Az állomásparancsnok kinevezése az első évben csak ideiglenes; ha ezen idő alatt kiderül, hogy nem képes hivatását kellően betölteni, lefokozható főcsendőrré, illetőleg csendőrré, anélkül, hogy ez büntetésnek tekintőnek, vagy

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

amely 10 perc alatt a legmákosabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Hajdúsági fekete czifraszűr.

Dobreczeni szürszabóműhely.

Dunántuli juhász-szűr.

A magyar czifraszűr.

bogy ezáltal katonai rendfokozatán változást szenvedne; tisztán az alkalmazásról van itt szó. A próbaszolgálatot teljesítő állomásparancsnok alörmesteri, a véglegesített örmesteri rendfokozatot visel.

A tizenkét évet — ebből a csendőrségnél legalább három évet — szolgált csendőr kitüntetés és megkülönböztetés jeléül gyalogtishti kardot — rajta ezüst bojt-tal — visel.

Jelvényes kitüntetés és szolgálati jel tekintetében a katonai hatóság alá tartoznak. Kiváló szolgálatokért a belügyminiszter külön jutalmakat utalványoz.

A legénység csakis a testület parancsnokának engedélyével nőülhet. Az engedély megtagadatik, ha 1. ezen házasságkötés a csendőrtestületre szégyent hozna, vagy ha 2. hiányzik a biztosíték. Ez 1500 márkát tesz ki, a melyet értékpapirokban a testület parancsnoka mindaddig őriz, amíg a csendőr a testületben szolgál.

Megtagadatik a nőülési engedély akkor is, ha azt oly csendőr kéri, a ki három évet még nem szolgált a testületben, vagy az illető valamely főállomáson teljesít szolgálatot, a bol a legénység közösen lakik: ez utóbbi esetben megkaphatja a nőülési engedélyt, ha a szabad lakásra, illetőleg lakbérre való igényről lemond.

Oly mellékfoglalkozást vagy hivatalat, a melyért állandó fizetés jár, úgyszintén bármily ipari ág üzését elvállalni szigorúan tilos.

Egyéb mellékfoglalkozást csakis oly mérvben gyakorolhat, hogy ezáltal a szolgálat nem szenved a az a foglalkozás az ő szolgálati teendőivel összeegyeztethető.

A mint már említettem, a csendőrök a polgári igazságszolgáltatásnak vannak alárendelve. Oly kibágásokat, melyek a polgári büntetőtörvényben nincsenek felsorolva, fegyelmi uton a parancsnok torol meg. A parancsnok az ezredparancsnok, míg a járásparancsnok a kiküldönített százados fegyelmi fenytő jogával bír.

A csendőrtestület parancsnoka által kiszabott, illetőleg jóváhagyott fenytés elleni panaszok a belügyminisztériumban nyernek végleges elintézt.

Szolgálati ténykedése tekintetében a csendőr első sorban azon hatóságnak van alárendelve, a melyhez utaltatott. Így az állomáson lévő csendőrök a főbivatalnak (Oberamt), a mellékállomáson lévők pedig ezen helységek elöljáróságának vannak alárendelve.

A belügyminisztérium jogosult a csendőrségnak közbiztonsági szolgálatára vonatkozó szabályokat módosítani a a csendőrségnak a községi rendőrséghez való viszonyát szabályozni. E belső rend, úgyszintén fegyelem tekintetében saját katonai elöljáróinak van alárendelve.

A belügyminisztériumnak alá nem rendelt batóságok — kivéve, ha a késedelemmel veszély jár — a csendőrséget csak akkor vehetik igénybe, ha eziránt az illetékes hatóságot megkeresték. A bíróságok és ügyészségek közvetlenül érintkeznek a csendőrséggel. (Vége köv.)

Legénységünk egészségügyéről.

Irta: Pajtás.

Testületünk fokozatos fejlesztése és tökéletesbitése újabb utasításokat, szabályzatokat teremt. Szolgálatkezelésünkre, belügyeink menetére, bála intéző köreink böles gondoskodásának, van utasításunk, szabályzatunk elegendő. Egy dologban azonban még elég mostoha viszonyok között vagyunk. Legénységünk egészségügye fogyatékos, mert egészségének és különösen tisztének ápolására nem kap olyan oktatást és irányító befolyást, a melyre pedig a szolgálat érdekeit tekintve, nagy szüksége lenne. Nem mondom azt, hogy utasításunk az egészség ápolására s egy némely betegség ismertetésére és leküzdésére ne volna; mert «A szeszes italokról és a nemi betegségekről» czim alatt szakember által írott igen jó munka van közkézen, az E—3. jelzetű egészség-ápolási utasítással is el vagyunk látva, aztán a próbacsendőrök is tanulnak némi egészségápolási tudnivalót: de mindezek daczára igen szükséges, hogy addig is, amig egy tisztán a csendőrségi szolgálattal összefüggő orvosi munka látna napvilágot, minden előljáró hivatása, emberszeretete és tudása alapján alárendeltjeit a helyes életmódra, az egészség megóvására, a test ápolására és edzésére oktassa, nevelje és tudásával meggyőzni tudja.

Nálunk nincs mindig kéz alatt az orvos, akinek tanácsát és segítségét igénybe lehetne venni, legénységünk sok örsön teljesen magára van utalva; igen szükséges tehát az egészség ápolására, könnyebb megbotegedések leküzdésére, apróbb gyógyeljárások végzésére minden előljárónak, de különösen az örs- és járásparancsnoknak némi orvosi tudományra is szert tenni, hogy nemcsak önmagán és alárendeltjein tudjon segíteni, ba arra szükség van, hanem mint a személybiztonság öre, körletében segítségére és szolgálatára lehessen tanulatlan és az orvostól idegenkedő embertársainak is jó tanácsal és a tudás meggyőző erejével.

Azt hiszem sok előljárónak volt alkalma tapasztalni, hogy legénységünk jó nagy része ujsághirdetések alapján különböző agyondicsért titkos gyógyszert bozat megdrága pénzen, sokszor csak képzelt baját, de néha meglevő olyan betegségeit gyógyítani, amelyet magától fel nem ismerbet és annál kevésbé gyógykezelhet. Ez a jelenség, sajnos, az altisztéknél és az idősebb csendőröknél gyakoribb, mint a fiatalabb csendőröknél és a próbacsendőröknél, akik azonban szintén utánozni fogják idősebb bajtársaikat. Ha most tekintetbe vesszük, hogy az altisztek és újabban a csendőrök az időközi (bavi) orvosi vizsgálat alól fel vannak mentve, mert feltételeztük róluk, hogy értelmi fokuknál fogva tudják azt, hogy mikor kell orvoshoz fordulniok: heláthatjuk, hogy ezek az emberek egészségügyben teljesen magukra vannak hagyva.

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

1. Egri czifraszűr. — 2. Borsodmegyei szűrviselőt. — 3. Hajdúsági posztóvirágos szűr. — 4. 6. Régi bakonyi pásztorszűr. — 5. Dunántúli posztóvirágos juhász szűr.

A magyar czifraszűr.

De van még más oldalról is bizonyítéka ezen állításoknak. Legénységünk nagy része egyszerű földmives sorból kerül ki s már hazulról hozza magával az orvostól való idegenkedés érzetét. Ezt az érzést igen soknál sem a csendőri állás, sem a rendfokozat nem képes megváltoztatni.

Ha baja van, csendőr korában is szívesebben fordul hájtársaihoz, javasasszonyhoz, vagy más hozzá nem értő ember tanácsához, mint az orvoshoz. Igaz, hogy sokszor és sokaknál, akikben meg volna a jó szándék orvoshoz menni, kizárja annak megvalósítását az, hogy orvos nincs helyben és nagy utat kellene magtanni, míg orvoshoz jutna. Ilyenkor aztán úgy segít magán a csendőr, hogy a megsérült kézre a faltól tucset kapar, aztán leragasztja szivarok papírral, vagy hogy más vérvéscsapítót is említek, poros, piszkos pókhálót tesz a vágott sebre. Kelevényre az örsfőzőnő vagy más valaki javasolta laput vagy házikotyvaléket raknak, ami sok esetben elmérgezési még jobban a sebet s utóljára kénytelen mégis üszkösödő sebbel kórházba menni, noha egy kis hozzáértés mellett házilag szépen lehetett volna gyógyítani minden veszély nélkül. És ki tudná felsorolni a sok sörbe, borba, ecetbe áztatott hamu, por, levél, hogyó stb.-ket, mézzel elkent löpor, pipamocok, sertésstrágya stb. stb. gyógyszereket, amelyekkel legénységünk tekintélyes része kudarja magát és beteg szervezettel, titkolva baját végzi a szolgálatot, gyötri magát, míg a betegség, a kór le nem dönti.

Már az idűig elmondottak azt hiszem elegendők arra, hogy az érdeklődést felkeltsék a legénység egészségében tuendő valami hasznos dologra. Mondhatná valaki azt is, hiszen könnyen lehet ezen segíteni, mikor annyi népszerű családi és nem családi orvosi munka áll rendelkezésre; egyszerűen beszereztetni minden örsnek és segítve van a bajon. Csak hogy ezzel nem érnék elégt, mert a népszerű orvosi munka még nem gyógyít, ha baj van; azután azt, bármilyen népszerű is, nem értené meg helyesen sok csendőr és végül a leirt betegségi jelenségek, tünetek alapján sok képzelt betegünk lenne, ami, merem állítani, rosszabb a valódi betegnél.

Nincs nekünk ilyen általános orvosi könyvekre szükségünk, hanem egy olyan orvosi tanácsadóra, amely a mi speciális szolgálati viszonyainkra való tekintettel volna szerkesztve és utmutatót, tanácsot adna a betegségek, apró rosszullétek leküzdésére, házi gyógyszerek ismertetésére és azok alkalmazására, valamint a csendőr testápolására, egészségének mikénti megóvására. De addig is, amíg ilyen munka napvilágot látna, az előjárók kötelessége legyen meggyőző magyarázatokkal, olvasottságuk, tudásuk és tapasztalataik alapján alárendeltjeiket jó tanácsokkal ellátni és alkalom adtán iskolázás alatt oktatni, hogy egészségüket megóvni tudják.

Kijelentem, hogy nem azt raandom ezzel, mintha az

előjárónak csoda-doktor, vagy kuruzsló szerepet szánnék, hanem csupán annyit, hogy intelligenciájánál, tanultságánál fogva tanácsot adhat — habár nem is orvos — annak, aki ilyen kérdésben arra tényleg rá van utalva.

Hogy tájékoztatót adjak az elgondoltokról, leírom vázlatosan, hogy minő oktatással tehet az előjáró szolgálatot a legénység egészségügyének.

Azok a betegségek, amelyek legénységünkönál általánosan jelentkezők és megvannak, a következők: a csúsz és a hűlésből, megfázásból eredő egyéb betegségek; a nemi bajok és a gyomorhaj. Ezt a három betegséget lehet általánosan csendőr-betegségnek nevezni. Ezenkívül még a tüdővést említhetjük, mint általánosságban az egész emberiségre s így a csendőrökre nézve is veszedelmes kórságot.

Beszéljünk a csúszról és az átfázásból, meghűlésből eredő egyéb bajokról.

Hol hűl meg a csendőr? Meghűl külszolgálatban és meghűlhet otthon az örsön is. A meghűlés leküzdésére a test edzése az egyetlen biztosíték. A tulságba vitt meleg öltözködés elpuhítja a testet és hajlamossá teszi a könnyen való meghűlésre. Igen sokszor tapasztaltam, hogy legénységünk egy része éjszakai pihenőre otthon, a laktanyában meleg ruhában fekszik le. Némelyiken pamut vagy gyapjuból való ing és nadrág, harisnya, sőt mellény is van, amikor a meleg téli takaró alá buvik. Az alsónadrágot elul bokában beköti azért, hogy melegebben tartsa testét.

Éjjel természetesen kimelegszik, megizzad s ha hirtelen fel kell kelnie, a hidegebb levegőjű szobában megfázik és kész a meghűlés. Éjjel szükségét végezni könnyű papucsban, váltva kanyarított és nem felöltött köpenyvel megy ki a melegebből és újra ott a meghűlés. Mindezt elkerülheti pedig, ha normális (18° C.) melegségű szobában teljesen levetkőzve, rendes vászon ingben, gatyában fekszik le s ha felkél, akkor öltözik fel melegen, ha arra szükség van. A testnek és különösen a bőrnek szüksége van a levegőre, hogy ép maradjon és edződjék; hiszen az arcunk bőre, amit nem takarunk, ugyebár csak a legritkábban fázik meg, már pedig ha meleg ruházattal elzárjuk bőrünköt a természetes párolgás lehetőségét, elpuhulunk s könnyebben betegszünk meg. A fehérmemű váltást is azért végzi az ember, hogy az izzadsággal és annak zsíros váladékával telített fehérmeműt át a levegő nem jut úgy a testhez és ugyebár szinte felfrissül az ember, ha tisztá fehérmeműt ölt magára?

Szolgalatban mindig az övszaknak és az időjárásnak megfelelő ruházatban kell lenni. A lábtól való felfázástól különösen órizkodjunk. Nem ajánlom szolgálatban senkinek a vékony harisnya viselését, még nyáron sem, mert eltekintve attól, hogy a vékony harisnyóban könny-

Ölje meg a gazdaságában és háztartásában nagy károkat okozó egereket és patkányokat!
De vigyázzon, hogy hasznos állatát meg ne mérgezze: 5197

VETERINÁRIA DROGERIÁBAN, BUDAPEST, LÓNYAY-UTCZA 18/b. SZ.

Egy holdra elegendő egérirtő ára 3 korona 50 fillérbe kerül. — Irjon egy levelező-lapot.

A Morrattin a mezei és házi egerek és patkányok között pusztító betegséget időz elő, megöli őket, de a többi állatra és az emberre ártalmatlan. — Megrendelhető a 5197

A magyar czifraszűr. — 7—9. Régi Nagykún czifraszűrok. — 8. Hortobágyi pásztorszűr. — 10. Újabb divatú biharmegyei és kalotaszegi szártípus. — 11. Mezőkövesdi matyók czifraszűrben. — 12. Régi borsodi czifraszűr.

nyen átnedvesedik vagy megfázik a láb; még a gyalogláshoz sem czélszerű, mert könnyen szerezhet benne feltörést a csendőr. A gyalogló embernek legjobb a vastagtalpu, erős lábbeli és a kapca. A kapezával bőven begöngyölt láb könnyebben áll ellent az idő viszontagságainak és jobban bírja a gyaloglást. Példa erre a hegyvidék lakossága, a pásztorkodó, vadászó, sokat járó emberek, kik mind bőven becsavargatják lábaikat.

A lábtól való felhülésnek egy másik oka, hogy éppen a vékony barisnyús legénykedők szolgálat közben kis pihenők alatt is lehúzzák a lábbelit, szárítják a harisnyát s elmelegedve rendszerint hideg földre, nedves fübe ülnek le pihenni. Leghelyesebb, ha a lábbelit csak a nagypihenő helyén — de ha ott ágyban lehet pihenni — föltétlenül huzzuk le. Meleg tavaszi és nyári időben kis és nagy pihenőknél is lehúzzhatjuk a csizmát, ha nem vagyunk már felmelegedve és elizzadva, ott ahol a viszonyok megengedik a harmatos füben való mezítláb-járást (Kneip-kúra), ami igen egészséges dolog és egy pár perc alatt felfrissíti az idegeket, de felmelegedett testtel a csizmát lebuzva, nedves füben ülni, vagy hideg vízben álldogálni, lábat áztatni igen veszedelmes és sok csendőr kapott ilyen meggondolatlanságból eszt, reumát.

A hülésből eredő betegségeknek egy szintén legénysegünknel előforduló módja az, hogy szolgálat közben a nagy- és középpihenők idejét egyesek nem a pihenésre, hanem meggondolatlanul és könnyelműen nemi ügyeik lebonyolítására szokták felhasználni. Most már könnyen belátbatja bárki, hogy az az ember, akinek teste a fárasztó menetelés alatt elernyed és rá van utalva a pihenésre, nem kaphat újabb erőre, ha nem pihen, sőt a nemi érintkezéssel még jobban elerőtleníti magát.

Eltételezve még attól, hogy az ilyen kimerült idegzetű ember a szolgálatát sem végzi ezután rendesen, kiteszi magát annak is — a fenytésről sem beszélve — hogy igen könnyen szerez betegséget, mert a fáradt, kimerült test hajlamosabb a betegségre, mint a kipihent, felfrissült.

(Végo köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az Athos zárdái.

(Végo.)

A mi végre a belberendezést illeti, ez az intézmény előállításának megfelelőleg négyféle. Vannak a szenthegységen zárdalakók vagy szerzetesek és vannak remeték; e két osztálynak mindenike ismét szigorúbb vagy enyhébb szabályzatot követ. A zárdák között azok, melyek a szigorúbb szabállyal bírnak, Coenobiáknak nevezetnek. Ezekben az élethossziglan uralkodó apátnak feltétlenül engedelmesskedni, s előtte minden alkalommal leborulni tartozik minden egyes barát. Itt az egyesnek nincs sem joga, sem birtoka, s egyenlő ételben, ruhában, ha kell ápolásban részesül minden társával, még az apáttal is. Sok tekintetben elütnek ezektől az enyhébb szabályzatú vagy úgynevezett «önelhatározó» zár-

dák (idiorrhithma monasteria). Itt mindig csak egy évre választatik az előjáróság, még pedig több személyben, hogy soha egyeduralom ki ne fejlődjék. A szerzetes szabadon rendelkezhetik vagyona felett, külön lakást bérelhet magának tetszés szerint, ételről, ruháról maga gondoskodik, s többnyire csak az istenítisztelet és a közgyűlés alkalmával jó érintkezésbe társaival. Hasonló viszonyban mint a szerzetesek, áll egymáshoz a remeték két osztálya is. Ezek közül az enyhébb csak «elvonult»-nak (anachoretos), a szigorúbb ellenben «önkinzónak» (asketes) mondatik. Ez elnevezések tökéletesen kifejezők. Az elvonult remete nem él még teljes magánosságban. Fizet a zárdáknak egyszer-mindenkorra egy bizonyos meghatározott összeget. Ennek fejében, élete betöltéseig mind maga, mind egy vagy két társa, illetőleg szolgálja, részére nyer: először egy kis kápolnával összekötött házacskát, valamely zárdától 1—2 órányi távolságban; továbbá zöldségre való kertet szállót, végre egy-néhány dió-, mandola- és cseresznyefát. Mindezzel élhet kénye-kedve szerint, naponta háromszor imádkozik a kápolnában, vasárnaponként eljár a zárdatemplomba, és különben nem törődik a világgal semmit.

Égészen más az önkinzók élete. Az ilyen állapot elviseelésére már csak az olyan életunt ember vállalkozhatik, kinek világ- és embergyűlölete fölélegessé, sőt terbessé teszi még egyetlen ember társaságát is. Nem is kell az ilyennek ház, kert vagy szállóhegy. Az őserdő legregényesebb pontjain, kiszögellő sziklaescsokon, vagy az árnyékos völgyek valamelyik zugában tünnek fel gunybói vagy barlanglakásai az igazság eme tökéletesen begyakorlott mestereinek (az asketes szónak ez az eredeti jelentése.) Ezek is, mint az előbbiek, saját kezök munkájával keresik kenyerüket, ámde sem kerttel, sem szállóhegygel vagy gyümölcsfákkal nem bírnak, és bort egyáltalában nem isznak.

Az erdő vad gyümölcsei, egy kis babültetvény és a zárdából szolgáltatott kétszersült kenyér: ebből áll eledelük egész évben. És ha éppen nincsenek elfoglalva sem eledelök keresésével, sem imádkozással, akkor szöveteiket készítik, rózsajelvényeket gyártanak, fából vagy szarúból faragványokat csinálnak, vagy a szenteket ábrázoló kis képeket festenek, s mindezt elviszik a zárdába s kicserélik kétszersültért és ruháért. Ünnepeken vagy a zárdákba, vagy saját templomukba mennek. Mert vannak helyek a félszigeten, s neveiket a zárdák között fel is említettük, bel e remeték, bár teljesen elkülönítve élnek, mégis úgyszólván községet képeznek együtt, s közös templommal is bírnak. Ide járnak le az egyes remeték, s itt végzik el ünnepeken azon imádkozást, melynek a hétköznapi óráiból is legalább nyolczat kell szentelniök.

Fölemlítettük már, hogy egyszer, de éppen csak egyszer, volt veszélyeztetve a keleti kereszténység e nagy vezeklő intézete a gazdagság által. De azóta a zárdáknak sem anyagi folytonos gyarapodása a jóllétre és fényűzésre, sem tekintélyöknek három világrészre kiterjedése, külső világi hatalom utáni kapkodásra a barátokat rá nem bírhatta. Mi ennek az emberi nem történelmében majdnem páratlan jelenségnek az oka? Mi szülte azt, hogy sz. Péter patrimoniuma elenyészett, a sz. Basilius alkotta, csaknem egyenlő koru község ellenben fennáll, és fennálland minden emberi számítás szerint még sokáig? Nem más, mint az, hogy ez intézmény soha a világgal alkuba nem bocsátkozott, egyházi jellegét hiven megőrizte, és sohasem engedett legkevésbé is azon szigorú szabályokból, melyeket a IV. században élt kappadocziai sz. Basilius a keleti világ szerzetei ré-

szére meghagyott. Ezen rendszabályok is, megegyezően a nyugoti szerzetekével, az engedelmisség, szegénység és szüziesség hármasság fogadástételében összpontosulnak. De tökéletesebb, szigorúbb betöltése e fogadásoknak az Athos szerzeteseinél már alig képzelhető e világon. Az engedelmisségben — legalább a szigorúbb szabályzatú zárdákban — elmennek az egyéni akarat teljes kiirtásáig; a szegénységet — ezen zárdákban — oly betűszerinti értelemben veszik, hogy egyáltalában semmivel sem szabad birnia az egyes barátnak. De az „önellátározó” zárdákban is legalább annyiban meg van szorítva a vagyonnal való szabad rendelkezés, hogy étel és ruha dolgában még a legjobb módú szerzetes is szigorúan le van kötve a szabályok megtartására; nevezetesen: mindenféle állat húsát — a halakat kivéve — egyáltalán tilos enni; böjt idején — a mai pedig nyolcz hava az évnek — tilos ezentúl még a hal, a tojás, sőt az olaj is. Rubát és egyéb kényelmet illetően semmi nemű vászon ágynemű vagy fehérruha nem türelik; még az ing is gyapjuból készült, ágyul pedig közönséges durva szőnyeget használnak. Olló vagy beretva egész ismeretlen dolog az Athoson, és ha igen hosszúra nő meg a haj, összefonva föltekerik a magas fekete kalap alá. Mind e sanyargatásoknál azonban sokkal elviselhetetlenebbek a virrasztások. A nyugoti egyházban is megvannak az úgynevezett vigiliák, de oly kiterjedésben, oly következetességgel, mint az Athos zárdákban sehol sem gyakoroltatnak. Ezen, görögösen agrypiniáknak nevezett virrasztások tulajdonképen napirendben vannak náluk, mert minden éjjelből legalább négy órát kell imádkozásra fordítani. De nem így az ünnepek előestéjén. Ekkor egész éjjel nem szünik meg ének, ima és misomondás, és napkelte után kezdődik csak még a rendes istentisztelet, sőt van rá eset, hogy egyes rajongók, nem elégedvén meg ezen kiúzással, huszonkét órát is kitartanul folytonos imával és virrasztással, mígnem erőltlenül rognak össze.

Ime így élnek, így bálnak az Athos hegység vezeklői. De épen mivel itt oly rideg és szomorú komolysággal veszik a bűnbánatot, a kéjnek soha nem hódolnak, a világ örömeiről teljesen lemondtak, ép ezért kívánczik ide annyi bűnös a görög egyház birodalmából, és ezért oly nagy, oly állandó ez intézmény tekintélye és befolyása a népre. Kérdés ugyan, vajjon a lemondásban, a földi öröm megvetésében a test sanyargatásában áll-e az igazi bűnbánat; kérdés, nem helyesebb és keresztényhez méltóbb-e megküzdeni a világgal, mint visszavonulni abból a magányba, a hol senkivel jót nem cselekedhetünk; de a ki már nem talál magában erőt szembe szállni a világgal, a ki csendet óhajt, a ki nyugalom után sóhajtozik s a világtól már nem vár, nem kíván többé semmit, az nem találhat jobb helyet magának, mint az Athos zárdáit!

KÉPEINKHEZ.

A magyar czifraszűr.

A magyar népnek ez a hosszú időn át kedvelt ruhadarabja, ügylátszik, lassanként kezd kimenni a divatból s ha csak az ország valamelyik nemzetisége át nem veszi, talán teljesen meg is szűnik a viselete.

A magyar népnek közel ötszázéves ruhadarabja megy veszendőbe a szűr megszűnésével s népünk szegényebb lesz egy festői ruhadarabbal. A szürszabóság ugyanis 1462-ben alakult cézbes mesterséggé. Az Alföldön a

debreczeni szürszabók kapták meg először a kiváltságlevelet, még pedig nem kisebb személytől, mint Szilágyi Erzsébettől, Mátyás király anyjától. S mint egyik legfontosabb iparág szerepelt a szürszabóság hosszú századokon át az egész Alföldön.

Természetesen ez is, mint minden más viselet, különböző vidékek szerint, számtalan változatban került beszűnőbe. Hosszu ideig különféle színben himzett virágokkal, rózsával, szegfüvel, nefelejessel, rózs- és tölgyfa levéllel, de leginkább tulipánnal díszítették; majd ezt kiszorította a szines posztóból kivágott virágokkal és zsinórzattal való díszítés. Egyik helyen kihajtott széle, magas gallérral és még hátul is lecsüngő, kihimzett gallérral készítették; másik helyen az elől kihajtott széle egy darabból állott a hátul lecsüngő gallérral. A kivarrások, illetve díszítések is az egyes vidékek szokásai és egyéb viseletei szerint alakultak.

S hogy mennyire szerette a magyar nép ezt a minden ízében magyar ruhadarabot, bizonyítja az, hogy viseletét igen sok népdalban megörökítelte. Szinte hetikén vágta ki a legény a babájának, hogy a szegrekasztott czifraszűrét hozza ki és akaszsa a nyakába, mert ott annak a helye, betakarlak vele, gyengé majorránna! Majd mikor a babája hűtlenségén kesereg, akkor is a czifraszűrét nevezi meg szemtanúnak arra, hogy bányszor volt a hűtlen a vállára borulva! És a pásztorlegény is, a bekötött szűrűjaira czélezva, úgy ingerkedik imádottjával: «de nem tudod rózsám mi van benne!» Majd megsajnálja a kíváncsisiskodó leányt s hamarosan meg is mondja neki, hogy: «az egyikben aczél, kova, tapló!» aztán jókora nagyokással hozzáteszi: «a másikban százforintos bankó!» Ez utóbbi ugyan inkább olyan negédes henczegésből származó állítás, mint komoly valóság; mert ha az egyikben a megnevezett tűziszerszámok bizonyosan ott voltak is, de már a másikban sokkal bizonyosabban a napi elemőzsiát vitte magával a karántól távozó pásztorlegény.

A czifraszűr egyébként értékes ruhadarab is volt. Husz, harmincz forintokat, sőt többet is fizettek egy-egy szépen díszített fehér vagy fekete szűrért. Tehát eléggé nyugodtan hitelezhetett a korcsmáros a nála hitelben borozó legénynek, mikor ez pénze fogytán azzal vigasztalta, hogy: «itt hagyom a czifraszűröm érte!»

Sajnos, már nemsokára csakis így, a nótából fogjuk ismerni a czifraszűr poézisát és romantikáját. Mert a jelen számunkban közölt képeken bemutatott czifraszűrök pár évtized múltán már csak utolsó birmondói lesznek a letűnőben levő szűrviselőnek. A Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztálya gyűjtötte össze ezeket nagy fáradozások árán, hogy mint a magyar ornamentika egyik elsőrendű kincsét megmenthesse a teljes enyészettől.

HIREK.

Baleset egy czéllövészetnél. A györmegyeri Tét község határában márczius 28-án délután megtartott csendőrségi czéllövészet alkalmával Horváth György III. próbacsendőrr Borsó Mihály tétli lakost véletlenül megöltte. Borsó sérülése életveszélyes. Az eset kivizsgálása czéljából Goreczky Gyula százados, györi szárnypurancnok, a helyszínére kiszállott.

Bosszuálló munkások. A bihari erdőipar részvénytársaságnak a biharrosai batárban, piatraallnai erdőrészen levő fátalépnél Perl Izsák munkafelügyelő Mokán Kosztin, Dobra Tódor, Krecz Biszio, Gyura Tódor és Paska

Péter aranyosfői lakos, erdei munkásokat dologtalan és felcselő természetük miatt, márczius 13-án, a munkából elbocsátotta. Az elbocsátott öt munkás fizetésük felvétele után, a fenti erdőrészen levő kámba tért, honnan bepálkázás után az onnan mintegy 800 méter távolságra levő és kanyarulatos be-vágásban fekvő rönk rakodóhoz ment és ott Perl Izsák munkafelügyelőt meglesve, agyonverte. A beismerésben levő tettesek a bibarkabai őrs által elfogva, a bűnjelekkel együtt a topánfalvai kir. járásbírósnak átadattak.

A virtus vége. Varga Ferencz V. és Leja Róbert csendőrökből állott keszthelyi őrsbeli járőr, szolgálateljesítés közben márczius 24-én éjjel az utcán ittasan garázdálkodott Mayer honvédszár tizedest és Eichinger buszárt csendre intette, mire azok a járőrt szidalmazni kezdtek. Erre járőr a garázda huszárokat elfogta és a honvédszár-laktanyába kíséte. A laktanyába érve, a két huszár az udvaron kardot rántott s a járőrt megtámadta. A támadás elláritására, mely különösen a tizedes részéről igen heves volt, minthogy az ismételt figyelmeztető felbivások eredményre nem vezettek, Varga csendőr löfegyverét használta és Mayer tizedest jobb mellén találva, életveszélyesen megsebesítette.

Csapatok által átengedendő tényleges állomány jelentkezők beosztása. A folyó évi márczius hó 22-én kelt 30642 16. számú honvédelmi miniszteri körrendelet értelmében a m. kir. I. és VII. számú csendőrkerületek megváltozott területi beosztása folytán és annak következtében, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter ur folyó évi január 22-én kelt 6511/Abt. 2. St. ex 1912. számú körrendelete szerint, a magyar szent korona országaiból kiegészítő cs. és kir. hadseregbeli gyalogezredek 1913 április hó 1-étől évenként négy helyett hat főnyi legénységet tartoznak a m. kir. (horvát-szlavon) csendőrség részére átengedni és pedig: az 5., 50., 51. és 82. gyalogezredek az I. számú csendőrkerületnek 24 főt, a 23., 46., 61., 86. és 101. gyalogezredek, a 2., 3., 4. és 5. huszárezredek a II. számú csendőrkerületnek 30 + 16 = 46 főt, a 32. és 38. gyalogezredek, a 6., 7., 8., 9. és 13. huszárezredek a III. számú csendőrkerületnek 12 + 20 = 32 főt, a 25., 34., 60., 65., 66., 67., 68. és 85. gyalogezredek és a 12. huszár ezred a IV. számú csendőrkerületnek 48 + 4 = 52 főt, a 12., 19., 26., 71., 72., 76. és 83. gyalogezredek az V. számú csendőrkerületnek 42 főt, a 44., 48., 52. és 69. gyalogezredek, a 10. és 11. számú huszárezredek a VI. számú csendőrkerületnek 24 + 8 = 32 főt, a 2., 29., 31., 33., 43., 62., 63. és 64. gyalogezredek a VII. számú csendőrkerületnek 48 főt, a 6., 37. és 39. gyalogezredek, az 1., 14., 15. és 16. huszárezredek pedig a VIII. számú csendőrkerületnek 18 + 16 = 34 főt, végül a 16., 53., 70., 79., 70. és 96.

gyalogezredek és az 5. és 12. dsidas ezredek a horvát-szlavon csendőrparancsnokságnak 36 + 8 = 44. főt tartoznak átengedni. Azok a legénységi egyének, kik a tényleges szolgálatuk végével kérik a csendőrséghez való közvetlen felvételüket, valamint a tartalékos és póttartalékos jelentkezők is, azokhoz a csendőrkerületekhez nyerik beosztásukat, amelyhez felvételüket óhajtják.

Kérelem. Bodányi Kálmán, Nógrádmegye Fülek községben állomásozó csendőr, egy fontos ügyből kifolyólag kéri Mencezl János őrmestert, hogy czírnét közölje vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hidegvér. Ritka példáját adta Martin Paulson akroni vasúti munkás férfias kitartásának és hidegvérűségének. Paulson leesett a vonatról s a kerekek levágták a bal karját. A szerencsétlenséget senki sem vette észre s a vonat tovább haladt. Mikor Paulson magához tért, föltápáskodott, fölvette a leszakított karját s elvánszorgott a legközelebbi váltóórházig. Az ő nyomban orvosért telefonált, a ki szerencsére a közelben volt és sikerült elállítania a vérzést. Az orvos ekkor mentőkocsiért telefonált, a melyet azonban valami föltartóztatott és sehogysem akart megérkezni. Erre Paulson azt ajánlotta, hogy miután a lábainak semmi baja, legjobb lesz, ha gyalog besétálnak a kórházba. Úgy is tett. Paulson fölvette a karját s gyalogszerrel szépen bevitte a mintegy mérföldnyi távolságra eső kórházba.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

B—49. Nincs kizárva. — Jobban teszi különben, ha otthon ül, szorgalmasan tanulja az utasításokat és oktatja legénységét, mintha — az ön szavaival élve — a hosszú karddal «grasszál»-na.

József 71—72. Ön nincs közöttük. — Kiki, annly gyorsan teheti.

A. P. Amint tere akad.

Bodrog. Szíves ajánlatát köszönettel mellőzzük.

1888. Automobil, szó szerinti fordításban annyit, mint «megtétél mozgó»; technikai elnevezése: gépkocsi. A hajtóró szerint lehet: benzín-, villamos- vagy gőzmotoros gépkocsi. Tülnyomó részben a benzinos, legkisebb mértékben a gőzmotoros terjedt el.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkkel, 6% (hat) hetéll kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbétét után, melynél a betétevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 1/4% (öt és fél) hetéll kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki Intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, Intézetvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Nyugállományba helyeztetett:

1913 április hó 1-ével:

Csoma Sámuel, VII. számú csendőrkerületbeli törzsrőrmester, a «Felülvizsgálati szabály» 3. §. 1. pontja alapján.

Választott lakhely: Marosvásárhely.

Ideiglenes nyugállományba helyeztetett:

1913 április hó 1-ével:

Kinn János, V. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «csendőrségi szolgálatra mindenkorra alkalmatlan».

Választott lakhely: Balassagyarmat.

Jeszenszky András, II. számú csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «csendőrségi szolgálatra mindenkorra alkalmatlan».

Választott lakhely: Szabadka.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Barta Ferencz, Kósza József I. számú, Magyar László IV. számú, Mohácsi Ferencz, Szolga Albert, Györffy András és Keresztes József VI. számú csendőrkerületbeli járásőrmesterek, továbbá Kapronczai Bálint és Gergely János VI. számú csendőrkerületbeli őrmesterek és Horváth Károly VI. számú csendőrkerületbeli törzsrőrmester, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt kifejtett eredményes tevékenységükért.

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Mester János őrsvezető cz. őrmester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálat terén, valamint számvivőségi segédmunkási teendők végzésében kifejtett kiválóan buzgó és eredményes tevékenységeért, nemkülönben mindenkorai példás magaviseletéért.

Menyhárt János őrmester 18 évet és Pongrátz János őrsvezető cz. őrmester 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonság terén kifejtett eredményes működéséért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes vezetéseért és őrsének jó rendben tartásáért.

Demián János csendőr, 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonság terén, mint minden irányban tanusított buzgó és eredményes működéséért és jó magaviseletéért.

Szakács József őrsvezető cz. őrmester, a közbiztonság terén 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt buzgó, köteleességű és eredményes működéséért, alárendeltjeinek helyes vezetéseért, valamint őrsének jó rendben tartásáért.

Biró Balázs őrsvezető cz. őrmester, hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen mint őrsparancsnok a közbiztonság terén kifejtett eredményes működéséért, nemkülönben alárendeltjeinek helyes vezetéseért és őrsének jó rendben tartásáért.

Csergő Imro őrmester, kilencz évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálat terén, valamint segédoktatói, számvivői és

segédtszti segédmunkási teendők végzésében kifejtett kiválóan buzgó és eredményes tevékenységeért, nemkülönben mindenkorai példás magaviseletéért és magatartásáért.

Koroján János őrsvezető cz. őrmester, őrsének helyes vezetéseért, alárendeltjeinek czéltudatos nevelése és befolyásolásáért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kilencz éven felüli csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Pál István III. őrsvezető cz. őrmester, mivel előbb mint őrsparancsnok őrsét éveken át kiválóan vezetete, alárendeltjeit helyesen és czéltudatosan befolyásolta, a közbiztonság terén ügybuzgóan működött, továbbá mert mint számvivőségi segédmunkás és az irodai teendőket pontosan, buzgón és szakértelemmel végzi.

Vincze István őrmester és Kovács Mózes III. őrsvezető cz. őrmester, őrsének éveken át kiváló vezetéseért, alárendeltjeinek helyes és czéltudatos befolyásolásáért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Bartalis Péter őrsvezető cz. őrmester, őrsének éveken át kiváló vezetéseért, alárendeltjeinek helyes és czéltudatos befolyásolásáért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Gegő Imre őrsvezető cz. őrmester, 12 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt tanusított köteleességű és igen eredményes szolgálataiért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Vincze József járásőrmester, a legénységi létszám kiegészítése körül a jelentkezők szorgalmas gyűjtése által öt éven át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért.

Páris Lajos, Kelemen Miklós, Bandli Károly, Kutasi Károly, Zsiborács István, Danes István, Krivarics József, Németh János IV., Gelencsér Ferencz és Göcze József I. őrsvezető cz. őrmesterek, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért, őrsüknek rendbentartása és alárendeltjeiknek helyes vezetéseért.

Komáromy Mihály és Marton Vincze csendőr cz. őrmesterek, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában nagy buzgalommal és eredményesen működtek és alárendeltjeikre jó befolyást gyakoroltak.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Péter József és Ferencz András járásőrmesterek, hosszas csendőrségi idejük alatt általában, de különösen mint őrs-, járás- és szakasparancsnok-helyettesi minőségben kifejtett fáradhatatlan ügybuzgóságuk, köteleességűségük és eredményes tevékenységükért.

Ince Ákos őrmester 15 évi, Csösz Sándor őrsvezető cz. őrmester 14 évi, Borcsa Mihály őrsvezető cz. őrmester 16 évi és Csulak Lajos őrsvezető cz. őrmester 11 évi csendőrségi szolgálati idejük alatt általában, de különösen mint őrsparancsnok minden irányban tanusított buzgó és eredményes tevékenységükért és jó magatartásukért.

Harai Antal csendőr cz. őrmester 11 évi, Varga Károly csendőr 10 évi, Nagy József I. csendőr 8 évi és

Komán Tibamér csendőr 7 évi csendőrségi szolgálati idejük alatt kifejtett lankadatlan ügybuzgóságuk és példaszzerű kötelesség-hűségükért.

Plyés Lázár őrsvezető cz. őrmester, mivel 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt teljes megbízhatóság mellett a közbiztonsági szolgálat terén dicséretes szorgalmat és tevékenységet fejtett ki, őrsét pedig jó rendben tartotta és alárendeltjeit helyesen befolyásolta.

Csere György csendőr cz. őrmester, mivel nyolcz évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt teljes megbízhatósága mellett a közbiztonsági szolgálat terén dicséretes szorgalmat és tevékenységet fejtett ki.

Balázs János csendőr cz. őrmester 7, Horváth Márton csendőr 7, Tamás Tamás csendőr 6, Gergely Gyula csendőr 6 és Szabó Mátyás csendőr 7 éven felüli csendőrségi szolgálati idejük alatt tanúsított minden irányu kötelesség-hű működésükért és szorgalmukért.

Nagy Sándor II. járásőrmester, mint őrs- és járásparancsnok, minden irányban tanúsított buzgó, kötelesség-hű és eredményes tevékenységeért.

Szendrei Antal őrsvezető cz. őrmester, mint őrsparancsnok, minden irányban tanúsított buzgó és eredményes tevékenységeért.

Máté Lajos csendőr cz. őrmester 5, Csizi Henrik csendőr 9, Vargyas Antal csendőr 7 és Lőrincz János csendőr szintén 7 éven felüli csendőrségi szolgálati idejük alatt tanúsított minden irányu kötelesség-hű működésükért.

Fülöp Ferenc őrsvezető cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért és mint őrsparancsnok, alárendeltjeinek helyes és célzatos vezetéséért.

Hamuzsner Mihály csendőr cz. őrmester, hat évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt egyrészt a közbiztonsági szolgálat terén, másrészt az irodai szolgálatban szárny- és pótszárnysegédmunkáisi minőségben kifejtett igen buzgó, pontos és eredményes működéséért.

Bankó János csendőr cz. őrmester 9, Antal János II., Fábíán Dénes, Pakucs Ferencz, Popeszkú János, Remán György és Szabó Elek csendőrök 6—6 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk alatt tanúsított minden irányu kötelesség-hű működésükért.

Mentő Ferencz járásőrmester, mint őrs- és járásparancsnok, úgy a saját, mint alárendelt őrsének éveken át való jó vezetéséért, alárendeltjeinek helyes és célzatos befolyásolásáért, nemkülönben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó tevékenységeért és példás magatartásáért.

Venczel István csendőr cz. őrmester, hat évi csend-

őrségi szolgálati ideje alatt minden irányban tanúsított kötelesség-hű működéséért és példás magatartásáért.

Bagi József őrsvezető cz. őrmester, mint őrsparancsnok, őrsének éveken át történt jó vezetéséért, nemkülönben a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért.

Kovács Béla és Sztupár Tivadar csendőr cz. őrmesterek, Szakács Dániel és Lovas Albert csendőrök, hosszabb csendőrségi szolgálatuk alatt tanúsított példás magatartásukon kívül a gyakorlati közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szakszerű és dicséretes működésükért.

Keller Nándor csendőr cz. őrmester 7, Kardos Géza csendőr cz. őrmester 8 és Áron Fratilla csendőr 6 éven felüli csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonság terén kifejtett eredményes működésükért és dicséretes magatartásukért.

Benedek Lajos csendőr, hosszabb csendőrségi szolgálata alatt minden téren, de kivált a közbiztonság érdekében kifejtett igen buzgó és eredményes működéséért.

Lukács János csendőr cz. őrmester 7 és Komáromi János csendőr szintén 7 évi csendőrségi szolgálatuk alatt tanúsított minden irányu kötelesség-hű működésükért.

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által :

Gesztesi András, Törzsök Pál, Szigeti Kálmán törzsőrmesterek, Szabó János II., Varga István IV., Polgár József, Kóvári József, Pálfi István és Kocsis József őrmesterek, irodai alkalmazásaikban hosszabb időn át általában kifejtett buzgó és szorgalmas tevékenységükért.

Szantner János, Horváth József I., Nagy Lajos I., Gálos József, Steiner Pál, Perényi György járásőrmesterek, Barasits Kálmán, Nagy János I. őrmesterek, Kiss Gyula, Bedöcs János, Horváth László, Gelencsér Mihály, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a csendőség terén kifejtett buzgó és eredményes munkájukért.

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 8 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mind Ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírossal bevontva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Nyári szürke keztyűk és felszerelési tárgyak állandóan kaphatók.

Minden csendőrre rendkívül fontos! Most jelent meg.

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ára 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.